

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Dato: 19. februar 2008
Kontor: Regional sundhed
J.nr.: 2003-12140-21
Sagsbeh.: BRA
Fil-navn:

Lovforslag.overførsel.lovgiv.komp.grønland.d

UDKAST

Lov om ændring af lov om sundhedsvæsenet i Grønland

(Overførelse af anvendelse af tvang i psykiatrien til Grønlands hjemmestyre)

§ 1

I lov nr. 369 af 6. juni 1991 om sundhedsvæsenet i Grønland, som ændret ved lov nr. 297 af 27. april 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 1 indsættes som *stk. 2*:

”*Stk. 2.* Bestemmelsen i *stk. 1* omfatter anvendelse af tvang i psykiatrien.”

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2008.

Stk. 2. Lov nr. 118 af 13. april 1938 om sindssyge personers hospitalsophold forbliver i kraft, indtil den ophæves af regler, der udstedes af Grønlands hjemmestyre.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrund

Formålet med lovforslaget er at skabe det retlige grundlag for, at Grønlands hjemmestyre ved landstingsforordning kan fastsætte regler om ”tvang i psykiatrien”, dvs. tvang der udøves som led i behandling af patienter med psykiatriske lidelser, samt administrere området. Når dette er sket, kan

hjemmestyret fastsætte regler om og administrere hele det psykiatriske område.

Ved lov nr. 369 af 6. juni 1991 om sundhedsvæsenet i Grønland, der trådte i kraft den 1. januar 1992, overførtes sundhedsvæsenet i Grønland, herunder den regelfastsættende myndighed på området, til Grønlands hjemmestyre. Lovens behandling i folketinget fremgår af FT 1990-91: 4378, 4682, 5271, 5486, A 4187, B 467, C 407. I det følgende benævnes denne lov "overførelsesloven".

Efter overførelseslovens § 1 kan Grønlands hjemmestyre ved landstingsforordning fastsætte regler om sundhedsvæsenet og sundhedsforholdene i Grønland.

Det fremgår af bemærkningerne til overførelsesloven, at overførelse af den regelfastsættende kompetence til hjemmestyret omfatter "ikke alene regler om omfanget af sundhedsvæsenets opgaver og ydelser, men også regler, der regulerer sundhedsforholdene. Bemyndigelsen omfatter hele det område, der ved lovens ikrafttræden henhører under sundhedsministerens ressort. Udenfor falder sagsområder, der henhører under andre ministerområder."

Justitsministeriet var på lovens ikrafttrædelsestidspunkt, 1. januar 1992, ressortministerium for lovgivningen om anvendelse af tvang i psykiatrien, dvs. lov om sindssyge personers hospitalsophold (nr. 118 af 13. april 1938). Det følger af det ovenfor anførte, at denne lovgivning derfor ikke er omfattet af overførelsesloven.

Pr. 1. juli 1998 er lovgivningen om tvang i psykiatrien overført fra Justitsministeriet til Sundhedsministeriet (nu: Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse). Herved er tilkendegivet, at anvendelse af tvang i psykiatrien opfattes som en integreret del af sundhedsvæsenet, og ikke som et særligt retssikkerhedsspørgsmål. Overførelsen fra Justitsministeriet til Sundhedsministeriet medfører ikke, at denne lovgivning er omfattet af overførelsesloven, da denne – som anført i bemærkningerne ovenfor – bygger på et "øjebliksbillede" af ressortforholdene pr. 1. januar 1992. Lov om sindssyge personers hospitalsophold, der stadig gælder for Grønland, kan således ikke ændres eller ophæves ved landstingsforordning efter overførelseslovens § 1, men ændring eller ophævelse kan ske ved en kongelig anordning af den lovgivning, der gælder i Danmark.

Det kræver således en ændring af overførelsesloven, hvis Grønlands hjemmestyre ved landstingsforordning skal kunne fastsætte regler om tvang i psykiatrien, samt administrere området.

2. Forholdet til lov om Grønlands hjemmestyre

Overførelsesloven er gennemført med hjemmel i § 5 i lov nr. 577 af 29. november 1978 om Grønlands hjemmestyre ("hjemmestyreloven"). Efter denne bestemmelse kan rigsmyndighederne efter forhandling med hjem-

mestyret bemyndige hjemmestyret til at overtage den regelfastsættende myndighed for samt administration af et sagsområde, der er nævnt i bilaget til loven. I bilaget er bl.a. nævnt "sundhedsvæsen". Tilskud til således overtagne sagsområder fastsættes ved lov.

Da anvendelse af tvang i psykiatrien ikke kan henføres til begrebet "sundhedsvæsen" i hjemmestyrelovens forstand, må overførelsen af den regelfastsættende myndighed for og administration af området hjemles i § 7 i hjemmestyreloven, hvorefter rigsmyndighederne efter forhandling og med tilslutning fra hjemmestyret ved lov kan bestemme, at sagsområder, der ikke er nævnt i bilaget, overgår til hjemmestyret efter reglerne i § 5.

Der er enighed mellem Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Grønlands hjemmestyre om, at anvendelse af tvang i psykiatrien skal overføres til hjemmestyret.

Grønlands hjemmestyre kan ikke i medfør af hjemmestyreloven overtage sagsområdet "retspleje". Tvang i psykiatrien omhandler retssikkerhed i forbindelse med tvang, der udøves som led i behandling af patienter med psykiske lidelser. Dette falder uden for begrebet retspleje. Hjemmestyreloven hindrer således ikke, at den regelfastsættende kompetence for og administration af tvang i psykiatrien overføres til hjemmestyret, som foreslået i lovforslaget.

3. Grønlands hjemmestyres indstilling til lovforslaget

I forbindelse med de seneste ændringer i lovgivningen om tvang i psykiatrien, der blev gennemført i folketingsåret 2005/2006, og resulterede i lov nr. 534 af 8. juni 2006 om ændring af lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien og retsplejeloven, tilkendegav Grønlands hjemmestyre, at man ønskede en gennemgribende modernisering af den tilsvarende lovgivning i Grønland og at den regelfastsættende kompetence for og administration af anvendelse af tvang i psykiatrien i Grønland burde overføres til hjemmestyret i lighed med den overførelse, der pr. 1. januar 1992 er sket af det øvrige sundhedsvæsen.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse er enig med Grønlands hjemmestyre i, at den regelfastsættende kompetence for og administration af tvang i psykiatrien bør overføres til hjemmestyret. Ministeriet har i den forbindelse tilbudt – når kompetence og administration er overført – at bistå hjemmestyret med faglig og teknisk rådgivning på området, når hjemmestyret skal udarbejde en landstingsforordning om anvendelse af tvang i psykiatrien.

Lovforslaget har været forelagt for Grønlands hjemmestyre, der har tilsluttet sig dette.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for staten og hjemmestyret

Grønlands hjemmestyre agter, når den regelfastsættende kompetence og administrationen er overført, at indføre en moderniseret psykiatrilovgivning,

der tager udgangspunkt i den lovgivning, der gælder i Danmark. Indførelsen af en sådan lovgivning, dvs. hjemmestyrets benyttelse af den regelfastsættende kompetence, vil medføre visse merudgifter for det grønlandske sundhedsvæsen.

Der er mellem Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Grønlands hjemmestyre enighed om, at hjemmestyret i forbindelse med overførelsen af området skal kompenseres for disse udgifter.

Merudgifterne vedrører udgifter til uddannelse og vederlæggelse af patientrådgivere samt oprettelse og drift af et klagesystem. Disse udgifter kan samlet skønsmæssigt anslås til 200.000 kr. (2008 PL-niveau) om året, hvilket beløb vil blive overført til det grønlandske bloktilskud, under forudsætning af, at Grønlands hjemmestyre gennemfører en landstingsforordning om anvendelse af tvang i psykiatrien, der medfører udgifter af den nævnte art og størrelsesorden.

Administrativt indebærer lovforslaget, når en landstingsforordning er udarbejdet og skal gennemføres, at Grønlands hjemmestyre skal uddanne ca. 40 personer til patientrådgivere, samt administrere disses forhold, bl.a. ved at udbetale vederlag. Endvidere skal der etableres et klagesystem.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer

Ud over Grønlands hjemmestyre, jf. ovenfor, har lovforslaget været forelagt Statsministeriet og Justitsministeriet.

10. Sammenfattende vurdering

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner		Fra Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse overføres 200.000 kr. årligt til det grønlandske bloktilskud, under forudsætning af, at hjemmestyret gennemfører en landstingsforordning om anvendelse af tvang i psykiatrien
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget har ingen EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås, at der i overførelseslovens § 1 indføres et stk. 2, der anfører, at den generelle overførelsesbestemmelse også omfatter anvendelse af tvang i psykiatrien. Herved opnås, at alle aspekter af psykiatrisk behandling af patienter er undergivet hjemmestyrets regelfastsættende kompetence og administration – helt på linie med det øvrige sundhedsvæsen.

Til § 2

Loven foreslås at træde i kraft den 1. juli 2008.

Det er nødvendigt, at den gældende lovgivning på området videreføres indtil Grønlands hjemmestyre har anvendt sin nye kompetence til at fastsætte regler på området. Derfor bestemmer stk. 2, at den hidtidige lovgivning videreføres, indtil den ophæves af regler, som Grønlands hjemmestyre udsteder til afløsning af lov nr. 118 af 13. april 1938 om sindssyge persons hospitalsophold.

Bilag 1**Lovforslaget sammenholdt med gældende lov***Gældende formulering*

§ 1. Grønlands hjemmestyre kan ved landstingsforordning fastsætte regler om sundhedsvæsenet og sundhedsforholdene i Grønland.

*Lovforslaget***§ 1**

I lov nr. 369 af 6. juni 1991 om sundhedsvæsenet i Grønland, som ændret ved lov nr. 297 af 27. april 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 1 indsættes som *stk. 2*:

”*Stk. 2.* Bestemmelsen i *stk. 1* omfatter anvendelse af tvang i psykiatrien.”